

**UCHWAŁA NR 40/IV/26
CIESZYŃSKIEJ RADY SENIORÓW**

z dnia 9 kwietnia 2026 r.

w sprawie zaopiniowania Sprawozdania z realizacji „Polityki Senioralnej Gminy Cieszyn na lata 2023–2026” za rok 2025 oraz przedstawienia rekomendacji dotyczących kierunków działań w polityce senioralnej

Na podstawie § 9 ust. 6 Statutu Cieszyńskiej Rady Seniorów, przyjętego uchwałą Nr III/26/24 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 26 czerwca 2024 r., oraz § 9 ust. 1 Regulaminu Cieszyńskiej Rady Seniorów, przyjętego uchwałą Nr 4/IV/25 Cieszyńskiej Rady Seniorów z dnia 13 marca 2025 r.,

**Cieszyńska Rada Seniorów
uchwała, co następuje:**

§ 1.

Cieszyńska Rada Seniorów wydaje opinię pozytywną w zakresie formalnego wykonania obowiązku przedstawienia sprawozdania z realizacji „Polityki Senioralnej Gminy Cieszyn na lata 2023–2026” za rok 2025. Jednocześnie Rada wskazuje, że rzeczywista ocena stopnia realizacji polityki senioralnej jest istotnie utrudniona z powodu uchybień metodologicznych i redakcyjnych opisanych szczegółowo w Załączniku nr 1.

§ 2.

Cieszyńska Rada Seniorów przedstawia rekomendacje merytoryczne dotyczące kierunków działań w polityce senioralnej, ze szczególnym podkreśleniem priorytetowego znaczenia rozwoju systemu wsparcia środowiskowego (cel szczegółowy nr 3), zgodnie z uzasadnieniem zawartym w Załączniku nr 2.

§ 3.

Opinia i rekomendacje stanowią integralną część niniejszej uchwały i podlegają przekazaniu Burmistrzowi Miasta Cieszyna oraz Radzie Miejskiej Cieszyna.

§ 4.

Cieszyńska Rada Seniorów wskazuje na konieczność rozpoczęcia prac nad Polityką Senioralną Gminy Cieszyn na lata 2027 – 2030 , w tym przeprowadzenia pełnej diagnozy środowiska osób starszych, obejmującej potrzeby, zasoby i prognozy demograficzne.

§ 5.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Cieszyńskiej Rady Seniorów.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Cieszyńskiej Rady Seniorów

Janina Cichomska

Sprawozdanie jako dokument – uchybienia metodologiczne i redakcyjne utrudniające rzeczywistą ocenę stopnia realizacji polityki senioralnej

Sprawozdanie z realizacji „Polityki Senioralnej Gminy Cieszyn na lata 2023–2026” za rok 2025 przedstawia szeroki obraz aktywności podejmowanych w mieście na rzecz mieszkańców, w tym seniorów. Dokument pokazuje zaangażowanie wielu instytucji, organizacji i partnerów społecznych, a także bogactwo inicjatyw, w których osoby starsze mogą uczestniczyć. Jest to wartość, którą Cieszyńska Rada Seniorów dostrzega i docenia.

Jednocześnie obowiązkiem Rady jest ocena sprawozdania jako narzędzia monitorowania polityki publicznej. Dokument tego typu powinien umożliwiać ocenę stopnia realizacji celów, analizę efektów oraz planowanie działań na kolejne lata. Aby spełniać tę funkcję, musi być spójny, precyzyjny i oparty na mierzalnych danych. Po analizie sprawozdania Rada stwierdza, że dokument wymaga uporządkowania i doprecyzowania. Poniżej przedstawiono najważniejsze uchybienia, które utrudniają ocenę realizacji polityki senioralnej.

1. **Mieszanie działań senioralnych z działaniami ogólnymi.** W sprawozdaniu ujęto liczne działania, które nie są projektowane ani realizowane z myślą o seniorach. Sam fakt, że seniorzy *mogą* z nich korzystać, nie czyni ich elementem polityki senioralnej. Przykłady takie jak „Rozbudowa ul. Hażlaskiej...”, „Wykonanie i montaż biblioteczki miejskiej...”, czy „Przebudowa ul. Motokrosowej...” to działania infrastrukturalne lub ogólnomiejskie, skierowane do całej społeczności. Nie mają one celu senioralnego, nie wynikają z diagnozy potrzeb seniorów i nie są projektowane jako odpowiedź na te potrzeby. Włączanie ich do sprawozdania zaciera granicę między **polityką senioralną** a **zwykłymi zadaniami gminy**, co uniemożliwia rzetelną ocenę faktycznych działań na rzecz osób starszych. **Wniosek:** w sprawozdaniu należy wykazywać wyłącznie działania projektowane lub realizowane z myślą o seniorach.
2. **Niewłaściwe ujęcie działań Domu Spokojnej Starości oraz działań instytucji niezwiązanych z polityką senioralną.** W sprawozdaniu do Celu 1 jako produkty wpisano m.in. gimnastykę poranną, zajęcia rekreacyjne i terapię zajęciową realizowane przez Dom Spokojnej Starości. Są to jednak elementy **ustawowej, całodobowej opieki**, którą DSS świadczy niezależnie od polityki senioralnej gminy. Nie są to działania wynikające z celów strategicznych, lecz obowiązkowe świadczenia opiekuńcze. Dlatego aktywności DSS powinny być ujmowane wyłącznie w ramach **Celu 4 – opieka specjalistyczna**, a nie jako produkty edukacyjne czy zdrowotne.

Podobny problem dotyczy działań instytucji kultury. Przykład: „Oprowadzenie szlakiem zabytkowych bibliotek i archiwów Cieszyna dla grupy przewodników” zostało ujęte jako działanie senioralne, mimo że **nie miało żadnego związku z seniorami**. Co więcej, oprowadzani przewodnicy przyjechali z innych miast (np. z Bielska-Białej, Katowic czy Żywca), co dodatkowo podkreśla, że było to wydarzenie o charakterze turystyczno-kulturalnym, a nie element lokalnej polityki senioralnej.

Takie błędne przypisania powodują, że sprawozdanie **nie odzwierciedla rzeczywistych działań gminy**, lecz miesza je z rutynową działalnością partnerów i instytucji, co uniemożliwia rzetelną ocenę realizacji celów polityki senioralnej.

3. **Błędne przypisanie działań informacyjnych do Celu 1.** W sprawozdaniu do Celu 1

wpisano działania, które nie mają charakteru edukacyjnego ani zdrowotnego, lecz są wyłącznie narzędziami komunikacji. Przykład: „Zakładka *Dla Seniora* – informacje o wykładach, prelekcjach...” została potraktowana jako produkt zdrowotny, mimo że jest to jedynie kanał informacyjny służący przekazywaniu treści, a nie samodzielne działanie merytoryczne. Takie błędne przypisania zaburzają logikę dokumentu i utrudniają ocenę, czy gmina faktycznie realizuje cele związane z edukacją i profilaktyką zdrowotną

4. **Błędne przypisanie wydarzeń kulturalnych do Celu 1.** W sprawozdaniu do Celu 1 wpisano wydarzenia, które nie dotyczą edukacji ani profilaktyki, lecz mają charakter integracyjny. Przykład: „Cieszyński Dzień Seniora – prelekcje, występy muzyczne...” został zakwalifikowany do Celu 1, mimo że jest to typowe działanie integracyjne, które powinno być przypisane do Celu 2. Takie błędne przypisania zaburzają logikę dokumentu i utrudniają ocenę, czy gmina rzeczywiście realizuje cele strategiczne, czy jedynie porządkuje wydarzenia według przypadkowych kategorii.

To działania integracyjne, które powinno być przypisane do Celu 2.

5. Brak rozróżnienia między działaniami gminy a działaniami partnerów. Wiele działań instytucji kultury, NGO, szkół i DSS zostało przedstawionych jako działania gminy, mimo że realizują one własne zadania statutowe. **Brak rozróżnienia między działaniami gminy a działaniami partnerów.** W sprawozdaniu jako działania gminy ujęto aktywności instytucji kultury, NGO, szkół i DSS, mimo że realizują one własne zadania statutowe. Przykładowo **szkolny festyn rodzinny** został wpisany jako działanie senioralne, mimo że miał charakter ogólny, nie był dedykowany seniorom i stanowił inicjatywę szkoły skierowaną do uczniów i ich rodzin. Gmina może takie wydarzenia wspierać lub obejmować patronatem, ale **nie jest ich organizatorem ani autorem.** Wpisywanie ich jako działań gminy zacierza obraz faktycznej polityki senioralnej i utrudnia ocenę jej skuteczności.
6. Brak spójności między celami a przypisanymi działaniami. W sprawozdaniu wielokrotnie przypisano działania, które **nie realizują celów**, do których zostały podpisane. Przykłady: – Do **celu zdrowotnego (Cel 1)** wpisano działania czysto informacyjne, np. publikowanie treści o Ogólnopolskiej Karcie Seniora, które **nie mają związku z utrzymaniem zdrowia ani kondycji fizycznej.** – Do **celu aktywizacji seniorów (Cel 2)** włączono ogólnie miejskie wydarzenia kulturalne, takie jak jubileusz teatru czy koncerty, które **nie są projektowane z myślą o seniorach** i nie służą ich aktywizacji.

Wniosek: działania muszą być przypisywane wyłącznie do tych celów, które rzeczywiście realizują - inaczej sprawozdanie traci przejrzystość i wartość merytoryczną.

7. **W wielu miejscach wskaźniki „rezultatu” nie odnoszą się do produktu.** Zamiast mierzyć efekt działania, powtarzają jedynie opis aktywności lub podają frekwencję. Przykład: przy kursach komputerowych produktem jest „organizacja kursów”, a jako rezultat wpisano wyłącznie „165 uczestników”, co nie mówi nic o tym, czy seniorzy faktycznie nabyli kompetencje cyfrowe. W efekcie sprawozdanie opisuje **działania**, a nie **rezultaty polityki senioralnej.**
8. **Niespójność wskaźników „produkt–rezultat”.** Wskaźniki rezultatów są często ogólne, niemierzalne i niepowiązane z konkretnym działaniem. Przykład: przy różnych działaniach informacyjnych jako rezultat wpisano identyczną formułę „informacje o szerokim zasięgu”, bez podania liczby odbiorców, zasięgu czy efektu. W innych miejscach rezultat brzmi jedynie „wydarzenie odbyło się”, co nie mówi nic o uczestnictwie ani wpływie społecznym. Takie wskaźniki nie pozwalają ocenić skuteczności działań — powinny być konkretne, mierzalne i bezpośrednio powiązane z produktem.

9. **Brak danych finansowych.** Sprawozdanie nie zawiera informacji o kosztach poszczególnych działań ani o źródłach ich finansowania, co uniemożliwia ocenę efektywności wydatkowania środków publicznych. Bez danych finansowych nie da się ustalić, które działania są kosztowne, które przynoszą realną wartość, a które wymagają korekty lub ograniczenia. Brak przejrzystości finansowej sprawia, że dokument opisuje jedynie aktywności, ale nie pozwala ocenić, **czy polityka senioralna jest prowadzona w sposób racjonalny i adekwatny do potrzeb.**
10. **Brak analizy efektów długoterminowych.** Dokument nie przedstawia wpływu działań na samodzielność seniorów, ich kondycję zdrowotną ani poziom izolacji społecznej. Brakuje oceny, czy podejmowane działania przynoszą trwałą zmianę, czy jedynie realizują krótkoterminowe aktywności.
11. „Podsumowanie sprawozdania ” nie spełnia swojej funkcji. Zamiast syntetyzować wnioski, wskazywać luki, trendy i rekomendacje, **powtarza jedynie dane opisane wcześniej w sprawozdaniu, przez co nie daje żadnej wartości dodanej ani oceny realizacji polityki.** W obecnej formie **nie pełni roli podsumowania strategicznego,** a jedynie technicznego streszczenia działań.

PODSUMOWANIE

Rada Seniorów podkreśla, że celem przedstawionych uwag nie jest poprawianie ani przerezagowywanie obecnego sprawozdania, lecz zapewnienie, aby zostały one uwzględnione przy tworzeniu przyszłorocznego dokumentu oraz kolejnych sprawozdań. Rada zgłaszała te kwestie ustnie w poprzednich latach, jednak nie miały one wpływu na kształt dokumentu, dlatego w tym roku zdecydowała się przedstawić swoje stanowisko w formie pisemnej.

Jednocześnie Rada sugeruje rozważenie wypracowania stałego szablonu lub standardu sprawozdania z realizacji Polityki Senioralnej, który jasno określałby, jakie informacje powinny się w nim znaleźć (np. cele, działania, produkty, dane finansowe, wskaźniki, odbiorcy działań). Ujednolicenie struktury pozwoliłoby na większą przejrzystość, porównywalność między latami oraz rzetelniejszą ocenę realizacji polityki senioralnej.

Dodatkowo Rada przygotowała odrębny dokument merytoryczny zawierający rekomendacje dotyczące sposobu prowadzenia i raportowania polityki senioralnej – Załącznik nr 2. Stanowi on uzupełnienie niniejszych uwag i wskazuje kierunki, które pozwolą na bardziej adekwatne i profesjonalne sprawozdania w kolejnych latach.

REKOMENDACJE
Cieszyńskiej Rady Seniorów
dotyczące kierunków działań w polityce senioralnej

Priorytet: rozwój wsparcia środowiskowego oraz przeprowadzenie diagnozy senioralnej

Analiza Sprawozdania z realizacji „Polityki Senioralnej Gminy Cieszyn na lata 2023–2026” za rok 2025 oraz Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2025 r. prowadzi do jednoznacznego wniosku, że w kolejnych latach polityka senioralna Gminy Cieszyn powinna zostać oparta na rozwoju wsparcia środowiskowego. Konieczność ta wynika zarówno z przedstawionych danych, jak i z rosnących kosztów oraz potrzeb mieszkańców.

System opieki instytucjonalnej pozostaje znacząco obciążony. Na miejsce w domu pomocy społecznej oczekuje 27 osób, a wydatki gminy na dopłaty do pobytu mieszkańców w DPS osiągnęły poziom 7,8 mln zł, co oznacza ponad dwukrotny wzrost w porównaniu z rokiem 2021. Jednocześnie liczba osób przebywających w DPS nie zwiększa się proporcjonalnie do ponoszonych kosztów, co wskazuje na brak stabilności finansowej obecnego modelu. Wsparcie środowiskowe, które mogłoby ograniczyć presję na system instytucjonalny, pozostaje niewystarczające: z usług opiekuńczych korzystają 132 osoby, z teleopieki 50 osób, mieszkanie wspomagane oferuje 3 miejsca, a Dzienny Dom „Senior+” dysponuje 15 miejscami.

W związku z powyższym rozwój usług środowiskowych powinien stać się podstawowym kierunkiem Polityki Senioralnej Gminy Cieszyn na lata 2027–2030. Obejmuje to zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych, rozwój teleopieki, tworzenie mieszkań wspomaganych oraz poszerzenie oferty dziennego wsparcia. Istotnym elementem jest również wzmocnienie systemu wsparcia dla opiekunów rodzinnych, którzy pełnią kluczową rolę w opiece nad osobami starszymi.

Warunkiem skutecznego zaplanowania i wdrożenia tych działań jest przeprowadzenie pełnej diagnozy senioralnej przed opracowaniem nowej polityki. Diagnoza powinna obejmować analizę potrzeb, barier, zasobów oraz prognoz demograficznych, tak aby dokument na lata 2027–2030 był oparty na rzetelnych danych. Brak diagnozy uniemożliwi stworzenie polityki, która będzie pełnić funkcję narzędzia zarządczego.

W świetle przedstawionych faktów kierunek działań jest jednoznaczny: Gmina Cieszyn powinna przejść od modelu opartego głównie na opiece instytucjonalnej do modelu środowiskowego, a cel szczegółowy nr 3 Polityki Senioralnej powinien stać się podstawą nowego dokumentu strategicznego. Tylko takie podejście pozwoli zapewnić osobom starszym adekwatne wsparcie, a gminie – stabilność finansową i nowoczesny system opieki.